

Ökad åtgärdstakt för enskilda avlopp nödvändigt för hållbar beredskap

Enskilda avlopp spelar en väsentlig roll för Sveriges beredskap och miljöskydd. I krissituationer som naturkatastrofer eller andra samhällsstörningar kan stora avloppsreningsverk slås ut, medan enskilda avloppssystem ofta kan fortsätta fungera. Detta gör dem till en viktig resurs för att upprätthålla grundläggande sanitet och skydda våra vattenkällor.

Trots detta är åtgärdstakten för att säkerställa funktionen av dessa system låg – endast omkring 2 procent av de enskilda avloppen åtgärdas per år. För att nå en hållbar och robust avloppshantering behöver denna takt minst fördubblas till 5 procent per år.

Viktigt för glesbygden och miljön

I glesbygdsområden där kommunala avloppssystem saknas är enskilda avlopp den enda lösningen. Effektiva och väl underhållna system minskar behovet av långväga transporter av avloppsvatten och kräver inte flera mil av grävarbeten och ledningsnät. Dessutom skyddar de våra sjöar och vattendrag från föroreningar. Enligt Havs- och vattenmyndigheten saknar närmare 240 000 enskilda avlopp i Sverige annan rening än slamavskiljning, vilket gör dem olagliga enligt miljölagstiftningen som instiftades 1969.

Beredskap och resiliens

Enskilda avlopp som bygger på infiltration, markbäddar och minireningsverk är mindre sårbara och kan fortsätta att rena avloppsvatten även under svåra förhållanden. Detta bidrar till en mer hållbar och självförsörjande avloppsrening och ökar delar av samhällets resiliens. Enskilda avloppssystem möjliggör också för människor att bo och arbeta var de vill, vilket är en förutsättning för en levande landsbygd.

Tre viktiga åtgärder

För att nå en mer hållbar åtgärdstakt på 5 procent per år krävs konkreta insatser:

- Obligatoriska avloppskontroller – Ett enhetligt nationellt system för tillsyn för att säkerställa att de enskilda avloppen fungerar och uppfyller miljökraven.
- Personcertifiering av anläggare – Krav på certifiering för de som installerar och underhåller enskilda avlopp, vilket höjer kvalitén och den långsiktiga funktionaliteten.
- En tydlig och enhetlig lagstiftning – Det behövs en rättssäker och tydlig lagstiftning som underlättar genomförandet av nödvändiga åtgärder.

Caroline Harrå är branschutvecklare för VA och Små Avlopp hos VVS-Fabrikanterna och hon säger att åtgärdstakten måste öka för att säkerställa att enskilda avlopp fortsätter skydda miljön och att

bidra till Sveriges beredskap.

– En åtgärdstakt på minst 5 procent per år är avgörande för att upprätthålla en hög standard och robusta system. Tyvärr är det en bit kvar innan vi når dit, men genom att uppmärksamma frågan hoppas vi kommunerna fortsätter sitt viktiga arbete. Jag vill uppmana alla kommuner att intensifiera sina insatser för att säkerställa att våra små avlopp uppfyller miljökraven. Enskilda avlopp är en viktig del i vårt samhälle, inte minst när det kommer till beredskap, säger Caroline Harrå.

FAKTA

Råd till dig som fastighetsägare

- 1. Ta reda på vad du har för avloppsanläggning. Om du har enskilt avlopp har du som fastighetsägare själv ansvar för att reningen håller en tillräckligt hög standard.*
- 2. Om du misstänker att standarden inte är tillräcklig, ta kontakt med kommunen och fråga vilken skyddsnivå som gäller för din fastighet.*
- 3. Om du behöver åtgärda ditt avlopp, ta kontakt med en entreprenör och ansök om lov hos kommunen för att åtgärda avloppet. Genom att föregå kommunens inspektion slipper du tillsynsavgiften.*

Fakta om små avlopp i Sverige

I Sverige finns 950 000 fastigheter med avlopp som inte är anslutna till kommunernas avloppsnät. Av dessa är 720 000 wc-avlopp. Enligt Havs- och vattenmyndigheten saknar 240 000 av dessa annan rening än slamavskiljning, och har därmed varit olagliga ända sedan 1969.

En modern avloppsanläggning har en teknisk livslängd på cirka 20 år. Därmed behöver minst fem procent av anläggningarna – det vill säga 36 000 – åtgärdas varje år, för att tillräckligt många ska vara i gott skick.

Läs mer om enkäten som visar åtgärdstakten för små avlopp i Sveriges alla kommuner här.

*VVS-Fabrikanterna är VVS- och VA-industrins branschorganisation. **Aktionsgrupp små avlopp** är ett samverkansprojekt mellan VVS-Fabrikanterna och Maskinentreprenörerna. Målsättningen är en ökad och hållbar åtgärdstakt för Sveriges små avlopp, med syfte att förbättra vattenmiljö och hälsa.*

För mer information, kontakta:

Caroline Harrå

Branschutvecklare VA och Små Avlopp

070 - 270 71 80

caroline@vvsfabrikanterna.se